

Declaration of Basic Principles of Justice for
Victims of Crime and Abuse of Power¹

Adopted by General Assembly resolution 40/34 of 29 November 1985

A. Victims of Crime

1. "Victims" means persons who, individually or collectively, have suffered harm, including physical or mental injury, emotional suffering, economic loss or substantial impairment of their fundamental rights, through acts or omissions that are in violation of criminal laws operative within Member States, including those laws proscribing criminal abuse of power.

2. A person may be considered a victim, under this Declaration, regardless of whether the perpetrator is identified, apprehended, prosecuted or convicted and regardless of the familial relationship between the perpetrator and the victim. The term "victim" also includes, where appropriate, the immediate family or dependants of the direct victim and persons who have suffered harm in intervening to assist victims in distress or to prevent victimization.

3. The provisions contained herein shall be applicable to all, without distinction of any kind, such as race, colour, sex, age, language, religion, nationality, political or other opinion, cultural beliefs or practices, property, birth or family status, ethnic or social origin, and disability.

¹ <http://www.un.org/documents/ga/res/40/a40r034.htm>

Access to justice and fair treatment

4. Victims should be treated with compassion and respect for their dignity. They are entitled to access to the mechanisms of justice and to prompt redress, as provided for by national legislation, for the harm that they have suffered.

5. Judicial and administrative mechanisms should be established and strengthened where necessary to enable victims to obtain redress through formal or informal procedures that are expeditious, fair, inexpensive and accessible. Victims should be informed of their rights in seeking redress through such mechanisms.

6. The responsiveness of judicial and administrative processes to the needs of victims should be facilitated by:

(a) Informing victims of their role and the scope, timing and progress of the proceedings and of the disposition of their cases, especially where serious crimes are involved and where they have requested such information;

(b) Allowing the views and concerns of victims to be presented and considered at appropriate stages of the proceedings where their personal interests are affected, without prejudice to the accused and consistent with the relevant national criminal justice system;

(c) Providing proper assistance to victims throughout the legal process;

(d) Taking measures to minimize inconvenience to victims, protect their privacy, when necessary, and ensure their safety, as well as that of their families and witnesses on their behalf, from intimidation and retaliation;

(e) Avoiding unnecessary delay in the disposition of cases and the execution of orders or decrees granting awards to victims.

7. Informal mechanisms for the resolution of disputes, including mediation, arbitration and customary justice or indigenous practices, should be utilized where appropriate to facilitate conciliation and redress for victims.

Restitution

8. Offenders or third parties responsible for their behaviour should, where appropriate, make fair restitution to victims, their families or dependants. Such restitution should include the return of property or payment for the harm or loss suffered, reimbursement of expenses incurred as a result of the victimization, the provision of services and the restoration of rights.

9. Governments should review their practices, regulations and laws to consider restitution as an available sentencing option in criminal cases, in addition to other criminal sanctions.

10. In cases of substantial harm to the environment, restitution, if ordered, should include, as far as possible, restoration of the environment, reconstruction of the infrastructure, replacement of community facilities and reimbursement of the expenses of relocation, whenever such harm results in the dislocation of a community.

11. Where public officials or other agents acting in an official or quasi-official capacity have violated national criminal laws, the victims should receive restitution from the State whose officials or agents were responsible for the harm inflicted. In cases where the Government under whose authority the victimizing act or omission occurred is

no longer in existence, the State or Government successor in title should provide restitution to the victims.

Compensation

12. When compensation is not fully available from the offender or other sources, States should endeavour to provide financial compensation to:

(a) Victims who have sustained significant bodily injury or impairment of physical or mental health as a result of serious crimes;

(b) The family, in particular dependants of persons who have died or become physically or mentally incapacitated as a result of such victimization.

13. The establishment, strengthening and expansion of national funds for compensation to victims should be encouraged. Where appropriate, other funds may also be established for this purpose, including those cases where the State of which the victim is a national is not in a position to compensate the victim for the harm.

Assistance

14. Victims should receive the necessary material, medical, psychological and social assistance through governmental, voluntary, community-based and indigenous means.

15. Victims should be informed of the availability of health and social services and other relevant assistance and be readily afforded access to them.

16. Police, justice, health, social service and other personnel concerned should receive training to sensitize them to the needs of victims, and guidelines to ensure proper and prompt aid.

17. In providing services and assistance to victims, attention should be given to those who have special needs because of the nature of the harm inflicted or because of factors such as those mentioned in paragraph 3 above.

B. Victims of abuse of power

18. "Victims" means persons who, individually or collectively, have suffered harm, including physical or mental injury, emotional suffering, economic loss or substantial impairment of their fundamental rights, through acts or omissions that do not yet constitute violations of national criminal laws but of internationally recognized norms relating to human rights.

19. States should consider incorporating into the national law norms proscribing abuses of power and providing remedies to victims of such abuses. In particular, such remedies should include restitution and/or compensation, and necessary material, medical, psychological and social assistance and support.

20. States should consider negotiating multilateral international treaties relating to victims, as defined in paragraph 18.

21. States should periodically review existing legislation and practices to ensure their responsiveness to changing circumstances, should enact and enforce, if necessary, legislation proscribing acts that constitute serious abuses of political or economic power, as well as promoting policies and mechanisms for the prevention of

such acts, and should develop and make readily available appropriate rights and remedies for victims of such acts.

ปฏิญญาว่าด้วยหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวก
แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากอาชญากรรม
และการใช้อำนาจโดยไม่ถูกต้อง²

ปฏิญญานี้รับรองโดยที่ประชุมสมัชชาทั่วไป โดยมติที่ 40/34 เมื่อวันที่
29 พฤศจิกายน ค.ศ. 1985

ก. ผู้เสียหายจากอาชญากรรม

1. ผู้เสียหายจากอาชญากรรม หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับความเสียหายไม่ว่าจะในด้าน การบาดเจ็บทางร่างกายหรือสภาพจิตใจ ความเจ็บปวดทรมาน ความรู้สึกนึกคิด ความสูญเสียทางเศรษฐกิจ หรือสิทธิขั้นพื้นฐานโดยเป็นผลจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำ ซึ่งเป็นการละเมิดต่อกฎหมายอาญารวมถึงกฎหมายที่บัญญัติให้การใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ถูกต้องเป็นความผิดทางอาญาอันเป็นกฎหมายของประเทศสมาชิกรวมกัน

2. การพิจารณาว่าบุคคลใดเป็นผู้เสียหายตามความหมายของปฏิญญานี้ จะไม่คำนึงถึงว่าได้มีการพบหรือจับกุม ฟ้องร้อง หรือลงโทษผู้กระทำความผิดหรือไม่ และไม่คำนึงถึงว่าผู้กระทำความผิดกับผู้เสียหายมีความสัมพันธ์กันอย่างไร นอกจากนี้ในบางกรณี คำว่าผู้เสียหายยังอาจหมายถึงครอบครัวหรือทายาทของผู้เสียหายตลอดจนบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการเข้าไปช่วยเหลือผู้เสียหายให้พ้นจากภัยอันตรายหรือเข้าป้องกันการทำร้ายนั้น

3. หลักเกณฑ์ตามปฏิญญานี้ให้ใช้บังคับโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติที่อาจเกิดจากความแตกต่างกันไม่ว่าจะในด้านใด ๆ เช่น เชื้อชาติ สีผิว เพศ อายุ ภาษา ศาสนา สัญชาติ ความคิดเห็นทางการเมืองหรือความคิดเห็นอื่น ๆ ความเชื่อหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับวัฒนธรรม สถานะทางกำเนิดหรือครอบครัวหรือทรัพย์สิน แหล่งกำเนิดทางเผ่าพันธุ์หรือสังคม หรือความพิการก็ตาม

การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและการปฏิบัติที่เป็นธรรม

4. ผู้เสียหายพึงได้รับการปฏิบัติด้วยความเห็นอกเห็นใจและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ผู้เสียหายพึงมีสิทธิเรียกร้องผ่านกระบวนการยุติธรรม มีสิทธิได้รับการชดเชยเยียวยา ตามกฎหมายของประเทศนั้น ๆ สำหรับความเสียหายที่ตนได้รับ

² กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, มาตรฐานองค์การสหประชาชาติว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เด็อนตุลา) น.115-117.

5. องค์กรศาลและองค์กรของฝ่ายบริหารจะต้องจัดวางมาตรการที่จำเป็นเพื่อเอื้ออำนวยให้ผู้เสียหายสามารถได้รับการชดใช้เยียวยา โดยผ่านวิธีพิจารณาที่รวดเร็ว เป็นธรรม ประหยัด และเข้าถึงกระบวนการนั้นได้ง่าย ผู้เสียหายยังพึงได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับสิทธิในการเรียกร้องการชดใช้เยียวยาผ่านองค์กรดังกล่าวด้วย

6. ความรับผิดชอบขององค์กรศาลและองค์กรของฝ่ายบริหารในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย ได้แก่

(ก) ให้คำแนะนำแก่ผู้เสียหายเพื่อให้ผู้เสียหายทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาตั้งแต่บทบาทหน้าที่ ขอบเขต ระยะเวลา ความเป็นอิสระของการดำเนินคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรงและกรณีที่ผู้เสียหายต้องการทราบข้อมูลเหล่านั้น

(ข) จัดการให้ผู้เสียหายได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกและให้ข้อเท็จจริง ซึ่งจะต้องมีกระบวนการที่รับฟังผู้เสียหายนั้นเกี่ยวกับความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ โดยเป็นไปตามระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศนั้น ๆ และโดยไม่เป็นการล่วงเกินสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา

(ค) จัดให้มีการช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายตามสมควรโดยผ่านกระบวนการทางกฎหมาย

(ง) จัดมาตรการที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียหาย คุ้มครองความเป็นส่วนตัวของผู้เสียหายตามความจำเป็นตลอดจนให้ความคุ้มครองแก่ผู้เสียหายรวมทั้งครอบครัวและพยานของฝ่ายผู้เสียหายนั้นให้ปลอดภัยจากการข่มขู่หรือการแก้แค้น

(จ) จัดการทางคดีและการบังคับตามคำสั่งหรือคำพิพากษาเพื่อให้ผู้เสียหายได้รับการชดใช้เยียวยาตามกฎหมายโดยไม่ชักช้าและจะต้องหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดความชักช้าที่ไม่มีเหตุจำเป็น

7. มาตรการที่ไม่เป็นทางการสำหรับการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทซึ่งรวมถึงการไกล่เกลี่ย การเจรจาปรองดองและการให้ความยุติธรรมโดยรูปแบบของวัฒนธรรมหรือประเพณีปฏิบัติของท้องถิ่น พึงมีการนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ตามสมควรเพื่อให้มีการเยียวยาและชดใช้แก่ผู้เสียหาย

8. ผู้กระทำความผิดรวมทั้งบุคคลที่สามที่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของผู้กระทำความผิดนั้น จะต้องชดใช้เยียวยาแก่ผู้เสียหาย ครอบครัวหรือทายาทของผู้เสียหายอย่างเป็นธรรมและเหมาะสม การชดใช้เยียวยาดังกล่าวรวมถึงการจัดการคืนทรัพย์สินหรือใช้ราคาสำหรับการสูญหายหรือเสียหายของทรัพย์สินนั้น ตลอดจนการชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายสำหรับค่าใช้จ่าย

ที่ผู้เสียหายได้ทวงจ่ายไปก่อนจากกรณีนั้น รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ และการชดเชยสิทธิของผู้เสียหายที่ต้องเสียไปนั้น

9. รัฐบาลพึงพิจารณาปรับปรุงข้อปฏิบัติต่าง ๆ ตลอดจนกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการชดเชยเยียวยาเพื่อให้มาตรการการชดเชยเยียวยานั้นเป็นทางเลือกเกี่ยวกับการลงโทษที่มีให้เพิ่มเติมในคดีอาญา

10. ในกรณีของการก่อความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อมนั้น คำสั่งให้ชดเชยเยียวยาควรรวมถึงการสั่งให้ฟื้นฟูสภาพของสิ่งแวดล้อมที่เสียไปจากการกระทำนั้นให้กลับคืนดี การจัดทำหรือซ่อมแซมใหม่ซึ่งสาธารณูปการ การจัดให้มีสาธารณูปโภคของชุมชนท้องถิ่นเพื่อชดเชยส่วนที่สูญเสียไป และการชดเชยเงินคืนสำหรับค่าใช้จ่ายในการจัดหาสถานที่ใหม่ให้กับสาธารณูปการของชุมชนท้องถิ่นในกรณีที่การก่อความเสียหายนั้นมีผลกระทบถึงขนาดทำให้ต้องย้ายที่ตั้งของชุมชนนั้น

11. ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่นที่ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่หรือกึ่งเจ้าหน้าที่ได้กระทำความผิดต่อกฎหมายอาญาเกี่ยวกับหน้าที่นั้น ผู้เสียหายพึงมีสิทธิได้รับการชดเชยเยียวยาจากรัฐสำหรับการก่อความเสียหายของเจ้าหน้าที่หรือบุคคลดังกล่าวนั้น ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐบาลที่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของเจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่ก่อความเสียหายดังกล่าวนั้นได้ยุบเลิกไป รัฐหรือหน่วยงานที่รับโอนกิจการต่อควรรับผิดชอบจัดการชดเชยเยียวยาแก่ผู้เสียหายนั้น

ค่าสินไหมทดแทน

12. ในกรณีที่ค่าสินไหมทดแทนที่ได้รับจากผู้กระทำความผิดหรือโดยทางอื่น ๆ ยังไม่เพียงพอแก่การชดเชยเยียวยาผู้เสียหาย รัฐพึงใช้ความพยายามในการจัดให้มีมาตรการชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่

(ก) ผู้เสียหายโดยเฉพาะผู้ที่ได้รับบาดเจ็บถึงขั้นพิการหรือเสียชีวิต หรือกรณีผู้เสียหายที่ต้องฟื้นฟูรักษาไม่ว่าด้านร่างกายหรือสภาพจิตใจจากอาชญากรรมที่ร้ายแรง

(ข) ครอบครัวโดยเฉพาะทายาทของผู้เสียหายที่ได้ถึงแก่ความตายหรือพิการไม่ว่าด้านร่างกายหรือสภาพจิตใจจากการกระทำของผู้กระทำความผิดนั้น

13. การจัดให้มีหรือส่งเสริมหรือขยายกองทุนแห่งชาติเพื่อการชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายนั้น พึงได้รับการสนับสนุน นอกจากนี้กองทุนอื่น ๆ ที่มีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกันดังกล่าวก็ควรได้รับการสนับสนุนตามสมควรเพื่อให้มีการจัดตั้งขึ้น ซึ่งรวมถึงในกรณีที่รัฐที่ผู้เสียหายถือสัญชาติอยู่ไม่อยู่ในฐานะที่จะดำเนินการชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายด้วย

ความช่วยเหลือ

14. ผู้เสียหายพึงได้รับความช่วยเหลือที่จำเป็นทั้งในด้านวัตถุ การบำบัดรักษาทางการแพทย์ ตลอดจนความช่วยเหลือในด้านจิตวิทยาและสังคม ทั้งจากรัฐบาล อาสาสมัคร และชุมชนท้องถิ่น

15. ผู้เสียหายพึงได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับหนทางที่จะได้รับบริการด้านสุขภาพและสังคม ตลอดจนบริการความช่วยเหลืออื่น ๆ และผู้เสียหายควรได้รับความสะดวกในการเข้าถึงบริการดังกล่าว

16. ตำรวจและเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม หน่วยงานบริการด้านสังคมหรือสุขภาพและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องพึงได้รับการฝึกอบรมให้เกิดความตระหนักถึงความต้องการของผู้เสียหายและเพื่อให้ได้ทราบแนวทางของการจัดความช่วยเหลือที่พร้อมและเหมาะสมแก่ผู้เสียหาย

17. ในการจัดการบริการและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายนั้น พึงให้ความสนใจแก่ผู้เสียหายที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษที่สืบเนื่องมาจากโดยสภาพของการบาดเจ็บ หรือกรณีตามข้อ 3 ข้างต้น